

دانشگاه لرستان

دانشکده علوم پایه

گروه ریاضی

عنوان

مدول‌های کراندار و تماماً کراندار

نگارش

عاطفه شعبانی

استاد راهنما

دکتر رضا بیرانوند

استاد مشاور

دکتر علی‌رضا نظری

پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته ریاضی محض

بهمن‌ماه ۱۳۹۲

همه امتیازات این پایان‌نامه به دانشگاه لرستان تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب در مجلات، کنفرانس‌ها یا سخنرانی‌ها، باید نام دانشگاه لرستان (یا استاد یا اساتید راهنمای پایان‌نامه) و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تقدیم به

” پدر و مادر مهربان و همسر عزیزم ”

چکیده

نام خانوادگی: شعبانی	نام: عاطفه
عنوان پایان نامه: مدول‌های کراندار و تماماً کراندار	
استاد راهنما: دکتر رضا بیرانوند	
استاد مشاور: دکتر علیرضا نظری	
درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: ریاضی محض
محل تحصیل: دانشگاه لرستان	دانشکده: علوم پایه
تاریخ فارغ التحصیلی: ۲۹ بهمن ماه ۱۳۹۲	
تعداد صفحه: ۹۰	
کلید واژه‌ها: مدول شبه پروژکتیو، مدول آرتینی، مدول کراندار، مدول تماماً کراندار، بعد کرول، مدول \mathcal{L}_2 -نوتری، مدول \mathcal{L}_2 -اول، حلقه‌ی FBN .	
<p>چکیده: در این رساله مفهوم حلقه‌های کراندار و تماماً کراندار را به مدول‌ها تعمیم می‌دهیم. مدول M_R را کراندار می‌نامیم هرگاه برای هر $ann_R(M/N) \leq_e R_R, N \leq_e M_R$ و تماماً کراندار می‌نامیم هرگاه (M/P) برای هر زیرمدول \mathcal{L}_2-اول تماماً پایای سره‌ی P از M_R به صورت یک مدول روی $R/ann_R(M/P)$ کراندار باشد. ما نشان می‌دهیم کراندار و کراندار راست ویژگی‌های پایای موریتا هستند. هم‌چنین حلقه‌هایی که همه‌ی مدول‌های روی آن‌ها کراندار و تماماً کراندار هستند دسته‌بندی می‌شوند.</p>	

فهرست مطالب

۶	فهرست مطالب
۷	پیش‌گفتار
۹	۱ پیش‌نیازها
۹	۱.۱
۳۳	۲ حلقه‌های کراندار و تماماً کراندار
۳۳	۱.۲
۴۰	۳ مدول‌های کراندار و تماماً کراندار
۴۰	۱.۳ مقدمات
۶۱	۲.۳ رده‌ی مدول‌های کراندار و تماماً کراندار
۷۸	۳.۳ مدول‌های تماماً کراندار با بعد کرول
۸۹	مراجع

پیش‌گفتار

در سراسر بحث‌های این رساله حلقه‌ها یک‌دار در نظر گرفته می‌شوند و R نمایش چنین حلقه‌ای است. هم‌چنین همه‌ی مدول‌ها یکانی فرض می‌شوند.

گودل در سال ۲۰۰۴ برای نخستین بار در مرجع [2] حلقه‌های کراندار و تماماً کراندار را تعریف کرد. در سال‌های ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۷ حلقه‌های نوتری راست تماماً کراندار راست (FBN راست) و مدول‌های روی آن‌ها توسط هیکیانگ و کوک مینگ در مراجع [4 – 7] به طور گسترده مورد مطالعه قرار گرفتند. مفهومی از حلقه‌های کراندار راست توسط نویسنده‌های قبلی به مدول‌های کراندار تعمیم داده شده است. در سال ۲۰۰۵ اسمیت در مرجع [10] مدول M_R را که برای هر $P \in Ass(M_R)$ یک حلقه‌ی تماماً کراندار راست و R یک حلقه‌ی نوتری راست باشد، کراندار نامید. هم‌چنین هیکیانگ در سال ۱۹۸۸ در مرجع [5] مدول M_R را با این شرط که برای هر $N \leq_e M_R$

$$ann_R(M/N)/ann_R(M) \leq_e R/ann_R(M)$$

کراندار نامید. برای دوری از تشابه اسمی مدول‌های اخیر را L -کراندار می‌گوییم.

ما در فصل اول این رساله تعاریف و لم‌ها و گزاره‌های مورد نیاز را برای استفاده در فصل‌های بعدی قرار دادیم. در فصل دوم حلقه‌های کراندار و تماماً کراندار و FBN راست را از مرجع [2] تعریف و لم‌ها و گزاره‌هایی را در مورد حلقه‌های مذکور اثبات می‌کنیم. در فصل سوم به بیان تعاریف و قضایا و نتایج اصلی می‌پردازیم. به خصوص مدول M_R را کراندار می‌نامیم هرگاه برای هر $N \leq_e M_R$ ، $ann_R(M/N) \leq_e R_R$ و تماماً کراندار می‌نامیم هرگاه (M/P) برای هر زیرمدول L_2 -اول تماماً پایای سره‌ی P از M_R به صورت یک مدول روی $R/ann_R(M/P)$ کراندار باشد. در این فصل نشان می‌دهیم مدول‌های کراندار شده با تعریف ما رده‌ی بزرگتری از رده‌ی مدول‌های L -کراندار تشکیل می‌دهند و ثابت می‌کنیم کرانداری و کرانداری راست ویژگی‌های پایای موریتا هستند. هم‌چنین حلقه‌هایی که همه‌ی مدول‌های روی آن‌ها کراندار و تماماً کراندار و L -کراندار هستند دسته‌بندی می‌شوند و بالاخره نشان می‌دهیم بعد کرول برای یک R -مدول راست L_2 -نوتری تماماً کراندار شبه‌پروژکتیو ناصفر حداکثر برابر با بعد کلاسیک کرول از R است، زمانی که هر دو بعد وجود داشته باشند.

فصل ۱

پیش‌نیازها

۱.۱

فرض کنید R یک حلقه و M یک R -مدول راست باشد. در این پایان‌نامه نماد $I \leq R_R$ و $N \leq M_R$ را به ترتیب برای ایدآل راست R و زیرمدول M به کار می‌بریم. حال با در نظر گرفتن این نمادها، تعاریف و گزاره‌های زیر را برای استفاده در فصل‌های بعدی می‌آوریم.

تعریف ۱.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست و N زیرمدولی از آن باشد. در این صورت M را توسعه اساسی N گوئیم اگر برای هر زیرمدول ناصفر مانند K از M ، $M \cap N \neq 0$ و به صورت $N \leq_e M$ نشان داده می‌شود.

گزاره ۱.۱.۱. فرض کنیم K و L و N زیرمدول‌هایی از M_R باشند و $N \leq_e K$. در این صورت اگر $K \oplus L \leq_e M_R$ ، آن‌گاه $N \oplus L \leq_e M_R$.

اثبات. ابتدا نشان می‌دهیم $N \oplus L \leq_e K \oplus L$. فرض کنید $0 \neq k + l \in K \oplus L$. بنابراین

$$\exists r \in R \quad s.t. \quad 0 \neq kr \in N \implies 0 \neq (k+l)r = kr + lr \in N \oplus L;$$

زیرا اگر $(k+l)r = 0$ ، آن‌گاه $kr + lr = 0$ و چون جمع مستقیم است، $kr = 0$ که تناقض است.

بنابراین $(k+l)r = 0$. در نتیجه $N \oplus L \leq_e K \oplus L \leq_e M_R$. حال طبق گزاره‌ی (۱۶.۵) از مرجع

$$\square \quad N \oplus L \leq_e M_R, [1]$$

گزاره ۲.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه و I و J ایدال‌هایی دو طرفه از آن باشند که $I \subseteq J$. در این

$$\text{صورت اگر } \frac{J}{I} \leq_e \frac{R}{I}, \text{ آن‌گاه } J \leq_e R$$

اثبات. فرض کنید $0 \neq r \in R$. بنابراین $r + I \in \frac{R}{I}$. اگر $r \in I$ ، آن‌گاه چون I یک ایدال دو طرفه از

R است، برای هر $r_1 \in R$ ، $rr_1 \in I$ و چون $I \subseteq J$ پس $rr_1 \in J$. حال قرار می‌دهیم $r_1 = 1$ و چون

$$J \leq_e R, r \neq 0 \text{ اگر } r \notin I, \text{ آن‌گاه } r + I \neq 0 \text{ و از این‌رو}$$

$$\exists r_1 + I \in \frac{R}{I} \quad s.t. \quad 0 \neq (r + I)(r_1 + I) = rr_1 + I \in \frac{J}{I}.$$

در نتیجه $J \leq_e R$ و $rr_1 \notin I$ ؛ زیرا اگر $rr_1 = 0$ ، آن‌گاه $rr_1 \in I$ که تناقض است. پس $J \leq_e R$.

□

تعریف ۲.۱.۱. N زیرمدول تماماً پایای M است اگر به ازای هر R -هم‌ریختی مانند $f : M \rightarrow M$ ،

$$f(N) \leq N \text{ و به صورت } N \trianglelefteq M \text{ نشان داده می‌شود.}$$

تعریف ۳.۱.۱. N یک زیرمدول اساسی تماماً پایا از M است اگر N زیرمدولی اساسی و تماماً پایا از M باشد و به صورت $N \leq_e M$ نشان داده می‌شود.

گزاره ۳.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست و $I \triangleleft R$ و $MI = 0$. در این صورت

$$.N \leq M_{R/I} \iff N \leq M_R \text{ (i)}$$

$$.N \leq_e M_{R/I} \iff N \leq_e M_R \text{ (ii)}$$

اثبات. (i) فرض کنید $N \leq M_{R/I}$. چون $MI = 0$ ، M یک R/I -مدول راست با ضرب زیر است:

$$m(r + I) = mr.$$

بنابراین اگر $f : M \rightarrow M$ یک R -هم‌ریختی باشد، طبق ضرب بالا

$$f(m(r + I)) = f(mr) = f(m)r = f(m)(r + I).$$

پس f ، R/I -هم‌ریختی هم هست و بنابراین $f(N) \leq N$. قسمت عکس هم به طور مشابه اثبات می‌شود.

(ii) فرض کنیم $N \leq_e M_R$. بنابراین

$$\forall 0 \neq m \in M \quad \exists r \in R \quad s.t. \quad 0 \neq mr \in M.$$

چون M با ضرب گفته شده در قسمت قبل R/I -مدول است، به ازای همین r

$$0 \neq mr = m(r + I) \implies N \leq_e M_{R/I}.$$

عکس قضیه هم به طور مشابه اثبات می‌شود. \square

گزاره ۴.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه و I ایدالی از آن باشد. در این صورت $I \leq R_R$.

اثبات. فرض کنید $f : R \rightarrow R$ یک R -هم‌ریختی باشد. نشان می‌دهیم $f(I) \subseteq I$. فرض کنید

$a \in I$. داریم:

$$f(a) = f(1 \cdot a) = f(1) \cdot a \subseteq RI \subseteq I.$$

\square

تعریف ۴.۱.۱. ایدال سره P در حلقه‌ی R اول نامیده می‌شود هرگاه برای هر $I, J \leq R$ و $IJ \subseteq P$

نتیجه بدهد که $I \subseteq P$ یا $J \subseteq P$.

تعریف ۵.۱.۱. حلقه‌ی R اول است هرگاه (0) در آن یک ایدال اول باشد.

تعریف ۶.۱.۱. M مدول \mathcal{L}_2 -نوتری نامیده می‌شود اگر همه‌ی زیرمدول‌های کاملاً‌پایایش را به طور

متناهی تولید کند و در شرط زنجیر صعودی روی آن‌ها صدق کند.

تعریف ۷.۱.۱. P یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول از M نامیده می‌شود اگر برای هر $W_1, W_2 \leq M$ ، شرط

$$W_1 \star W_2 \subseteq P \text{ نتیجه بدهد که } W_1 \subseteq P \text{ یا } W_2 \subseteq P \text{ که در آن } W_1 \star W_2 = \text{Hom}_R(M, W_1)W_2.$$

تعریف ۸.۱.۱. مجموعه‌ی تمام زیرمدول‌های \mathcal{L}_2 -اول از یک مدول مانند M با $Spec_2(M)$ نشان داده می‌شود.

تعریف ۹.۱.۱. مدول M ، \mathcal{L}_2 -اول نامیده می‌شود هرگاه زیرمدول (0) در آن \mathcal{L}_2 -اول باشد.

گزاره ۵.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست و P یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول تماماً پایای سره از آن باشد. در این صورت $ann_R(M/P)$ یک ایدآل اول از R است.

اثبات. فرض کنیم $AB \subseteq ann_R(M/P)$. در نتیجه $MAB \subseteq P$. قرار می‌دهیم $W_1 = MA$ و $W_2 = MA$. فرض کنیم $f \in Hom_R(M, W_1)$. در نتیجه $f(M) \subseteq W_1$ و داریم:

$$f(W_2) = f(MB) = f(M)B \subseteq W_1B = MAB \subseteq P.$$

بنابراین $Hom(M, W_1)W_2 \subseteq P$. در نتیجه $W_1 \subseteq P$ یا $W_2 \subseteq P$ و بنابراین $MA \subseteq P$ یا $MB \subseteq P$ و در نهایت $A \subseteq ann_R(M/P)$ یا $B \subseteq ann_R(M/P)$. \square

گزاره ۶.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه‌ی اول و I ایدآلی ناصفر از آن باشد. در این صورت $I \leq_e R_R$. **اثبات.** فرض کنید $r \in R$ ، $0 \neq r$. چون I ناصفر است، فرض کنید $a \in I$ ، $0 \neq a$. چون I یک ایدآل دوطرفه از R است، $0 \neq Ra \subseteq I$. حال زیرمجموعه‌ی rRa از I را در نظر می‌گیریم. ادعا می‌کنیم rRa مخالف صفر است. زیرا اگر $rRa = 0$ ، آن‌گاه $RrR \cdot RaR = 0$. در نتیجه $RrR = 0$ یا $RaR = 0$. بنابراین $r = 0$ یا $a = 0$ که تناقض است. در نتیجه $r' \in R$ وجود دارد به طوری که $0 \neq rr'a \in I$.

\square

گزاره ۷.۱.۱. فرض کنید M_R یک مدول \mathcal{L}_2 -اول باشد و $I = \text{ann}_R(M)$. در این صورت $M_{R/I}$ هم \mathcal{L}_2 -اول است.

اثبات. فرض کنید $W_1, W_2 \leq M_{R/I}$ و $W_1 * W_2 = 0$ که $W_1 * W_2 = \text{Hom}_{R/I}(M, W_1)W_2$. هم $W_1 * W_2 = \text{Hom}_{R/I}(M, W_1)W_2$.
چنین فرض کنید $f : M \rightarrow W_1$ یک R/I -هم‌ریختی باشد. در نتیجه $f(W_2) = 0$. حال M و W_1 با ضرب‌های زیر R -مدول هستند:

$$\forall m \in M, r \in R \quad m \cdot r = m \cdot (r + I).$$

$$\forall w_1 \in W_1, r \in R \quad w_1 \cdot r = w_1 \cdot (r + I).$$

در نتیجه

$$f(mr) = f(m(r + I)) = f(m)(r + I) = f(m)r.$$

بنابراین f یک R -هم‌ریختی است و در نتیجه $W_1 = 0$ یا $W_2 = 0$. \square

تعریف ۱۰.۱.۱. R -مدول راست M ، جمع شدنی نامیده می‌شود اگر برای هر $0 \neq N \leq M_R$ ، $\text{Hom}_R(M, N) \neq 0$.

تعریف ۱۱.۱.۱. R -مدول راست M ، تحت درون‌ریختی‌هایش اول نامیده می‌شود هرگاه به ازای هر $0 \neq N \leq M_R$ ، $f \in \text{End}_R(M)$ ، اگر $fN = 0$ ، آن‌گاه $f = 0$.

گزاره ۸.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست جمع شدنی باشد که تحت درون‌ریختی‌هایش اول

است. در این صورت M_R یک مدول \mathcal{L}_2 -اول است.

اثبات. فرض کنیم $W_1, W_2 \leq M_R$ و $W_1 \star W_2 = 0$ که در آن $W_1 \star W_2 = \text{Hom}_R(M, W_1)W_2$.

فرض کنیم $W_1 \neq 0$. بنابراین طبق فرض $\text{Hom}_R(M, W_1) \neq 0$ و در نتیجه

$$\exists 0 \neq f \in \text{Hom}_R(M, W_1) \implies f \in \text{End}_R(M), f(W_2) = 0.$$

اگر $W_2 \neq 0$ ، چون $f(W_2) = 0$ ، نتیجه می‌گیریم $f = 0$ که تناقض است. بنابراین $W_2 = 0$.

□

گزاره ۹.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست و I یک ایدال دوطرفه از R باشد که $MI = 0$.

در این صورت P یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول تماماً پایای سره از M_R است اگر و تنها اگر P یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول تماماً پایای سره از $M_{R/I}$ باشد.

اثبات. ابتدا فرض کنیم P یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول تماماً پایای سره از M_R باشد. طبق (۳.۱.۱)،

P یک زیرمدول تماماً پایا از $M_{R/I}$ است. حال فرض کنیم $W_1, W_2 \leq M_{R/I}$ و $W_1 \star W_2 \subseteq P$ که

$W_1 \star W_2 = \text{Hom}_R(M, W_1)W_2$. در نتیجه طبق (۳.۱.۱)، $W_1, W_2 \leq M_R$ و بنابراین $W_1 \subseteq P$ یا

$W_2 \subseteq P$. قسمت عکس نیز به طور مشابه اثبات می‌شود. □

گزاره ۱۰.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست و P یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول تماماً پایای سره و

N یک زیرمدول از آن باشد. همچنین فرض کنید I یک ایدال دوطرفه از R باشد که $MI = 0$ و

$J = \text{ann}_R(M/P)$ و $T = \frac{R/I}{\text{ann}_{R/I}(M/P)}$ در این صورت:

$$\text{ann}_{R/J}(M/N) \leq_e (R/J)_{R/J} \iff \text{ann}_T(M/N) \leq_e (T)_T.$$

اثبات. فرض کنیم $\text{ann}_{R/J}(M/N) \leq_e (R/J)_{R/J}$. ابتدا توجه می‌کنیم که چون $MI = 0$ ، M

R/I -مدول راست است و در نتیجه P طبق (۹.۱.۱) یک زیرمدول \mathcal{L}_2 -اول سره‌ی تماماً پایا از $M_{R/I}$

است. حال فرض کنیم

$$0 \neq (r + I) + \text{ann}_{R/I}(M/P) \in T.$$

در این صورت $r + J \neq 0$ ؛ زیرا اگر $r + J = 0$ ، آن‌گاه

$$\frac{M}{P}r = 0 \implies \frac{M}{P}(r + I) = 0$$

$$\implies r + I \in \text{ann}_{R/I}(M/P)$$

که با فرض تناقض دارد و بنابراین $r + J \neq 0$. حال طبق فرض $r_1 + J \in \frac{R}{J}$ وجود دارد به طوری که

$$0 \neq (r + J)(r_1 + J) \in \text{ann}_{R/J}(M/N) \implies 0 \neq rr_1 + J \in \text{ann}_{R/J}(M/N)^* \\ \implies (rr_1 + I) + \text{ann}_{R/I}(M/P) \in \text{ann}_T(M/N).$$

هم‌چنین $(rr_1 + I) + \text{ann}_{R/I}(M/P)$ برابر صفر نیست؛ زیرا اگر برابر صفر باشد، داریم:

$$\left(\frac{M}{P}\right)(rr_1 + I) = 0 \implies \left(\frac{M}{P}\right)rr_1 = 0 \implies rr_1 \in \text{ann}_R(M/P)$$

که با * تناقض دارد. در نتیجه

$$0 \neq (r + I)(r_1 + I) + \text{ann}_{R/I}(M/P) \in \text{ann}_T(M/N).$$

قسمت عکس نیز به طور کاملاً مشابه اثبات می‌شود. \square

تعریف ۱۲.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست و N یک زیرمدول از آن باشد. بزرگ‌ترین

زیرمدول از M را که اشتراکش با N برابر با صفر باشد، M -متمم N می‌نامند.

تعریف ۱۳.۱.۱. فرض کنید F و G دو تابعگن همورد (پاد همورد) از رسته‌ی C به رسته‌ی D باشند.

در این صورت، تبدیل طبیعی از C به D ، تابعی مانند σ از شی‌های C به ریختارهای D است که به هر

شی از C مثل A ، ریختار $F(A) : G(A) \rightarrow \sigma(A) : D$ را نسبت می‌دهد با این ویژگی که به ازای هر

ریختار از C مثل $f : A \rightarrow B$ ، نمودار

$$\begin{array}{ccc} F(A) & \xrightarrow{\sigma(A)} & G(A) \\ F(f) \downarrow & & \downarrow G(f) \\ F(B) & \xrightarrow{\sigma(B)} & G(B) \end{array}$$

$$\left(\begin{array}{ccc} F(B) & \xrightarrow{\sigma(B)} & G(B) \\ F(f) \downarrow & & \downarrow G(f) \\ F(A) & \xrightarrow{\sigma(A)} & G(A) \end{array} \right)$$

جابه‌جایی باشد. حال اگر به ازای هر شی از C مثل A ، $\sigma(A) : F(A) \rightarrow G(A)$ تابعی دوسویی

باشد، آن‌گاه تبدیل طبیعی σ را یک‌ریختی طبیعی از C به D می‌نامیم.

تعریف ۱۴.۱.۱. دو حلقه مانند R و S هم‌ارز موریتا هستند اگر رسته‌ی R -مدول‌ها با رسته‌ی S -مدول

ها یک‌ریخت باشد.

تعریف ۱۵.۱.۱. ویژگی‌هایی را که تحت هم‌ارزی موریتا حفظ می‌شوند، ویژگی‌های پایای موریتا می

نامند.

تعریف ۱۶.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول راست باشد. مجموعه‌ی زیر را در نظر بگیرید:

$$Z(M) = \{m \in M \mid \text{ann}_R(m) \leq_e R_R\}.$$

M را منفرد می‌نامند اگر $Z(M) = M$. همچنین M را نامنفرد می‌نامند هرگاه $Z(M) = 0$.

گزاره ۱۱.۱.۱. فرض کنید $f : M_R \rightarrow N_R$ یک R -هم‌ریختی یک به یک اساسی باشد. در این صورت $\frac{N}{Imf}$ یک مدول منفرد است.

اثبات. باید نشان دهیم $Z(N/Imf) = N/Imf$ که در آن

$$Z(N/Imf) = \{n + Imf \in N/Imf \mid ann_R(n + Imf) \leq_e R_R\}.$$

واضح است که $Z(N/Imf) \subseteq N/Imf$. نشان می‌دهیم $N/Imf \subseteq Z(N/Imf)$. پس باید برای هر $0 \neq n + Imf \in N/Imf$ نشان دهیم $ann_R(n + Imf) \leq_e R_R$. فرض کنیم $r \in R$ ، $r \neq 0$. چون $nr \in N$ ، $n \in N$ ، اگر $nr \neq 0$ ، چون $Imf \leq_e N$

$$\exists r' \in R \quad s.t. \quad 0 \neq nrr' \in Imf^* \implies rr' \neq 0;$$

زیرا اگر $rr' = 0$ آن‌گاه $nrr' = 0$ که با $*$ تناقض دارد. پس $rr' \in ann_R(n + Imf)$. حال فرض کنیم $nr = 0$. پس $r \in ann_R(n + Imf)$ و در نتیجه $ann_R(n + Imf) \leq_e R_R$. بنابراین $N/Imf \subseteq Z(N/Imf)$. \square

گزاره ۱۲.۱.۱. فرض کنید M_R یک مدول منفرد باشد. در این صورت $M^{(n)}$ نیز منفرد است.

اثبات. نشان می‌دهیم حکم برای $n = 2$ برقرار است. سپس با استقرای ریاضی حکم کلی نیز برقرار

است. پس باید نشان دهیم $Z(M \oplus M) = M \oplus M$ که در آن

$$Z(M \oplus M) = \{m_1 + m_2 \in M \oplus M \mid \text{ann}_R(m_1 + m_2) \leq_e R_R\}.$$

واضح است که $Z(M \oplus M) \subseteq M \oplus M$. پس نشان می‌دهیم $M \oplus M \subseteq Z(M \oplus M)$. فرض

کنید $(x, y) \in M \oplus M$. باید نشان دهیم $\text{ann}_R(x, y) \leq_e R_R$. فرض کنید $r \in R$ ، $r \neq 0$. طبق فرض

$$\text{ann}_R(x), \text{ann}_R(y) \leq_e R_R \text{ و در نتیجه}$$

$$\exists r_1, r_2 \in R \quad \text{s.t.} \quad 0 \neq rr_1 \in \text{ann}_R(x), 0 \neq rr_1r_2 \in \text{ann}_R(y).$$

□

هم‌چنین $rr_1r_2 \in \text{ann}_R(x)$ و بنابراین $rr_1r_2 \in \text{ann}_R(x, y)$.

گزاره ۱۳.۱.۱. فرض کنید M_R یک مدول منفرد باشد و $M = N \oplus K$. در این صورت N نیز یک

مدول منفرد است.

اثبات. باید نشان دهیم $Z(N) = N$ که در آن $Z(N) = \{n \in N \mid \text{ann}_R(n) \leq_e R_R\}$. واضح

است که $Z(N) \subseteq N$. پس نشان می‌دهیم $N \subseteq Z(N)$. فرض کنیم $x \in N$. باید نشان دهیم

فرض کنیم $r \in R$ و $r \neq 0$. در نتیجه $x + 0 \in N \oplus K = M$ و بنابراین طبق فرض

$$\text{ann}_R(x, 0) \leq_e R_R \implies \exists r' \in R \quad \text{s.t.} \quad 0 \neq rr' \in \text{ann}_R(x, 0)$$

$$\implies (x, 0)rr' = (0, 0)$$

$$\implies xrr' = 0$$

$$\implies rr' \in \text{ann}_R(x).$$

□

گزاره ۱۴.۱.۱. اگر R/I یک R -مدول منفرد باشد در این صورت $I \leq_e R_R$.

اثبات. فرض کنیم $r \in R$ و $r \neq 0$. پس $r + I \in R/I = Z(R/I)$ و در نتیجه $\text{ann}_R(r + I) \leq_e R_R$.

قرار می‌دهیم $r = 1$. در نتیجه $1 + I \in R/I$ و $\text{ann}_R(1 + I) \leq_e R_R$. بنابراین

$$\exists r' \in R \quad \text{s.t.} \quad 0 \neq rr' \in \text{ann}_R(1 + I) \implies rr'(1 + I) = 0 \implies rr' + I = 0$$

$$\implies rr' \in I.$$

□

تعریف ۱۷.۱.۱. حلقه‌ی R نیمه‌آرتینی راست گفته می‌شود اگر برای هر R -مدول ناصفر مانند M ،

$$\text{Soc}(M_R) \neq 0$$